

Григорію Савичу Сковороді, великому українському поету Тарасу Григоровичу Шевченку, а також експонати, надані театрами і великими виробництвами Харкова.

- екскурсії по музеях, що відображають колорит місцевого етносу, завжди користувалися великою популярністю у іноземних учнів. Тому відвідування Харківського музею народного мистецтва Слобожанщини, дасть можливість студентам перейнятися етнічною культурою, оцінити експонати, що демонструють розвиток ремесл та мистецтва в давні часи і по сьогоднішній день. Тут представлені предмети гончарства, художньої різьби по дереву, бісер плетіння, плетіння з лози та багато іншого.

У висновку хочеться ще раз наголосити на важливості навчальних екскурсій у процесі навчання іноземних абітурієнтів. Це джерело цінної історичної, природної, етнічної, культурної, літературної інформації. Так само хотілося б відзначити, що проведення віртуальних екскурсій здатне в значній мірі полегшити процес організації і проведення цього заходу на підготовчих факультетах, а так само оживити і зробити більш емоційна яскравим сам процес навчання.

Література:

1. Емельянов Б.В. В помощь экскурсоводу. –М.:Профиздат, 1976.-с. 45-46.
2. Ушаков Н.Н. О межпредметных связях в преподавании русского языка // Межпредметные связи в преподавании русского языка. –М.: Просвещение, 1977.-с. 45-49.
3. Клепикова Н.Г. К вопросу освоения культуры нации иностранцами на начальном этапе обучения языку в условиях языковой среды. //Викладання мов у ВУЗі на сучасному етапі.-Харків: Константа, 1999.-с. 145-146.
4. Рудаева А.В., Никольченко З.Т., Левченко Д.Р. Методические рекомендации к проведению экскурсий с учащимися средней школы в музее Природы ХГУ.-Х.: ХГУ, 1990. -41 с.

Корольова О.В, Ситковська М.І.

Український державний університет залізничного транспорту

м. Харків, Україна

e-mail: lenchik-080779@mail.ru

Місце та роль дистанційного навчання в освітньому процесі

Сучасне суспільство функціонує в епоху глобалізації та перманентного вдосконалення інформаційних технологій. Ця ознака виводить на перший план необхідність постійного розширення та поглиблення бази професійних знань кожної особистості. Не визиває сумнівів той факт, що у XXI сторіччі набування вищої освіти стане необхідною умовою для отримання гідного місця в сучасному професійно орієнтованому, високотехнологічному просторі.

Освіта є важелем набування не тільки знань і технологій, але й матеріального, соціального та духовного капіталу, інструментом боротьби для вирішення багатьох питань, у тому числі геополітичних. У сучасних умовах технології дистанційного навчання відіграють одну з провідних ролей. Розглянемо значущість цього питання в контексті інших країн.

Так, у США за програмами дистанційного навчання сьогодні отримують освіту понад 1 млн. слухачів. Навчальні курси, що транслюються за допомогою чотирьох освітніх каналів, доступні для мешканців усіх штатів, а через супутниковий зв'язок – для інших країн світу. Програми електронної освіти функціонують більш ніж у 30 країнах. У Європі показовим є приклад Національного університету дистанційної освіти в Іспанії, який відзначив свій двадцятирічний ювілей. Університет єднає 58 навчальних центрів у країні і 9 – за кордоном (Брюссель, Лондон, Женева, Париж та ін.)

В останній час дистанційне навчання почало набувати великого поширення і в Україні. Цей напрямок виглядає досить перспективним в умовах складного українського сьогодення та дає можливість вирішити низку економічних питань, що існують у вітчизняних вишах. Цей прогресивний вид навчального процесу є дуже цінним для студентів контрактної денної та заочної форми навчання, які все частіше формують матеріальну базу сучасної вищої школи.

Дистанційне навчання – це універсальна форма навчання, що базується на використанні широкого спектру традиційних, а також новітніх інформаційних і телекомунікаційних технологій та технічних засобів, які створюють умови для вільного вибору освітніх дисциплін і діалогового обміну інформацією з викладачем. При цьому процес навчання не залежить від розташування учня в просторі та часі.

Метою дистанційного навчання є надання можливості засвоєння основних та додаткових професійних освітніх програм безпосередньо за місцем проживання або тимчасового перебування. Цей вид навчання має наступні переваги:

- можливість отримати освіту в зручний час в умовах, які кожен зі студентів вважає максимально комфортними;
- здобувати знання та кваліфікацію паралельно з професійною діяльністю, тобто без відриву від виробництва;
- одночасно звертатись до багатьох джерел навчальної інформації (електронних бібліотек, банків даних, баз знань тощо) та спілкуватися через мережі зв'язку з викладачами-координаторами кожного сегменту навчальної програми з дисципліни.

Водночас така віддалена форма навчання надає вишам можливість більш раціонально використовувати навчальні площі, освітлювання та опалення, транспортні засоби, паперові носії та зрештою суттєво поліпшити власне матеріальне становище.

Зусиллями викладачів кафедри історії та мовознавства Українського державного університету залізничного транспорту були створені комплекси завдань дистанційного навчання зі спеціальностей «Російська мова як іноземна» та «Ділова російська мова» для іноземних студентів залізничних та економічних спеціальностей. Кожен комплекс містить у собі матеріал для теоретичного опрацювання, практичні вправи, навчально-демонстраційні тексти з низкою необхідних завдань, вправи для поточного контролю, перелік рекомендованої до самостійного вивчення літератури, а також контакти

викладача-куратора. Комплекс кожного окремого напрямку зі спеціальності «Російська мова як іноземна» являє собою папку з 10 файлами.

Алгоритм опрацювання кожного комплексу складає зміст окремого файлу й виглядає наступним чином:

1. відкрийте файл 1, з'ясуйте теми курсу, які вивчаються протягом кожного модуля і план самостійної роботи студента.;
2. ознайомтеся з методикою самостійної роботи студента над курсом (файл 2);
3. опрацюйте теоретичний матеріал (файл 3);
4. для самоконтролю засвоєння навчального матеріалу виконайте практичні завдання (файл 4);
5. ознайомтеся з критеріями оцінки контрольних вправ (файл 5);
6. виконайте контрольні завдання до відповідної теми (файл 6);
7. надішліть їх на електронну пошту викладача (файл 10) не пізніше терміну, визначеного в плані роботи студента (файл 1).
8. Графік он-лайн консультацій з викладачами міститься у файлі 7.

В залежності від специфіки курсу додаткові файли містять тексти з наукового стилю мовлення, тексти загальнолітературного стилю та вправи для удосконалення розмовної компетенції.

У 2016-2017 навчальному році комплекси завдань для дистанційного навчання студентів-іноземців були значною мірою удосконалені. Вони стали містити електронний варіант методичних видань з кожної дисципліни, а також навчальні програми для кожного курсу. Це було зроблено для того, щоб студент-іноземець розумів, який обсяг роботи відводиться для дистанційного опрацювання, як цей сегмент співвідноситься з іншими розділами дисципліни, а також мав можливість користуватися всією базою навчальної літератури, яка існує на кафедрі.

Але хотілося б зазначити, що попри всі позитивні риси, дистанційне навчання не може цілком замінити роботу в аудиторії з викладачем. Традиційна форма навчання, на нашу думку, завжди була, є та буде найбільш ефективною формою отримання *якісної* вищої освіти. Існує ціла низка навчальних

дисциплін, які не можуть вивчатися дистанційно повною мірою. Маються на увазі лінгвістичні дисципліни, де мова виступає не тільки і не стільки метою, але перш за все засобом, інструментом отримання професійної освіти. Мова не вивчається окремо, ізольованим курсом. Це складна система, де основні мовні компетенції: читання, слухання, письмо, говоріння та граматична компетенція співіснують в постійній взаємодії і неналежна увага до якоїсь з цих складових може негативно вплинути на якість формування мовної особистості. Тільки викладач повною мірою володіє методикою презентації, опрацювання, перевірки та поєднання набутих навичок у повну, цільну картину мовного простору студента.

Ця форма навчання також накладає підвищену відповідальність на самого студента. Використання дистанційного навчання потребує від слухачів таких якостей: висока самодисципліна, відповідальність, здібність до самостійної роботи, високий рівень мотивації, вміння вибудувати власну освітню траєкторію, можливість та бажання постійно підвищувати рівень володіння технічними засобами навчання. На жаль, маємо констатувати, що студенти з країн пострадянського простору, які складають переважну більшість іноземних студентів в УкрДУЗТ, здебільшого не володіють повною мірою навичками, необхідними для успішного засвоєння дистанційного курсу. Деякі учні з низьким рівнем освіти навіть використовують час, відведений до самостійної роботи, як привід нічого не робити взагалі. Вони вперто ігнорують намагання куратора зв'язатися з ними, а під час очної зустрічі відсутність результатів пояснюють наступним чином: *«А у меня не было связи», «Файл не открывался», «Программа зависала», «А я тут вообще-то ничего не понял»* і т.ін. Треба також зазначити, що значний процент учнів-іноземців приїхав здобувати освіту з віддалених селищ та населених пунктів, де ще й досі існують проблеми суто технічного характеру, які роблять процес дистанційного зв'язку взагалі неможливим. Усі ці обставини треба серйозно врахувати перш ніж визначити місце та роль дистанційного навчання в загальноосвітньому процесі.

У цілому дистанційне навчання може та має бути використане як досить ефективна допоміжна форма навчального процесу, але розвиток цього напрямку в галузі освіти вимагає послідовного вирішення низки важливих питань у сфері організаційно-нормативного, навчально-методичного, технічного, програмного й кадрового забезпечення.

У сучасному світі, який увійшов у третє тисячоліття, розвиток нашої країни визначається в контексті європейської інтеграції. Відмінними рисами навчального процесу в європейських країнах є гнучкість, адаптованість, модульність, економічна ефективність, опора на передові комунікаційні та інформаційні технології.

У зв'язку з цим класичні методи навчання повинні збагачуватися новими та прогресивними формами, такими як дистанційна форма навчання, використання якої сприяє переходу на якісно новий рівень самостійної роботи студента. Такий рівень компетенції учнів є однією з головних вимог Болонського процесу, в рамках якого працює й українська система вищої освіти.

Інтеграційні процеси у сфері вищої освіти України поступово реалізуються, але для цього потрібно ще багато часу та спільних зусиль.

Креч Т.В.

Харьковский национальный университет

строительства и архитектуры

г. Харьков, Украина

e-mail: krech47@mail.ru

Культура чтения – атавизм или шаг в будущее

Культура чтения рассматривается нами в свете важнейшей методологической задачи формирования в сознании учащихся объективного представления о выраженном в изучаемом языке образе мира либо с позиций лингвокультурологии, как в работах Н.Д. Арутюнова, Ю.Е. Прохорова, либо